

Almázia

Banská Štiavnica Mesto kultúry 2019

Kultúrna príloha

31. január 2019
číslo 2.

samostatne
nepredajné

Stovky Štiavničanov v jednej "obývačke"

Úvodné podujatie Mesta kultúry 2019 Rodinné striebro v réžii Jany Mikitkovej naplnilo jeho návštevníkov množstvom pozitívnych pocitov. Program v hlavnej úlohe so známymi Štiavničanmi a ich príbehmi vytvoril v kultúrnom centre jedinečnú atmosféru ľudskej blízkosti. Na dojmy sme sa pýtali divákov aj tvorcov.

1. Ako vníma rodinnú Štiavničanku skutočnosť, že Banská Štiavnica je historicky prvé Mesto kultúry SR 2019?

Oľga /68/ Mám radosť a som hrdá, že sa Štiavnica stala Mestom kultúry na rok 2019. Patrí jej to. Budú síce ďalšie mestá mestami kultúry, ale bude to len 2. 3. 5.....20-te v poradí, Štiavnica bude vždy tá prvá.

Silvia /49/ Mne to pôsobí radosť, ale tá radosť nevyplýva z titulu samotného, ale z toho, že vidím ako skvelo je tento projekt pripravený a ako vtáhuje bežných ľudí do kultúrneho diania. Robí mi radosť vidieť tú ohromnú kreatívnu energiu.

Jana /44/ Ja tu žijem 14 rokov. To, že Banská Štiavnica je historicky prvé Mesto kultúry SR 2019 mi len potvrdilo skutočnosť, že je už dávno nadregionálnym a nadnárodným epicentrom kultúry.

2. Ako sa Vám páčil sobotný program jeho slávnostného otvorenia?

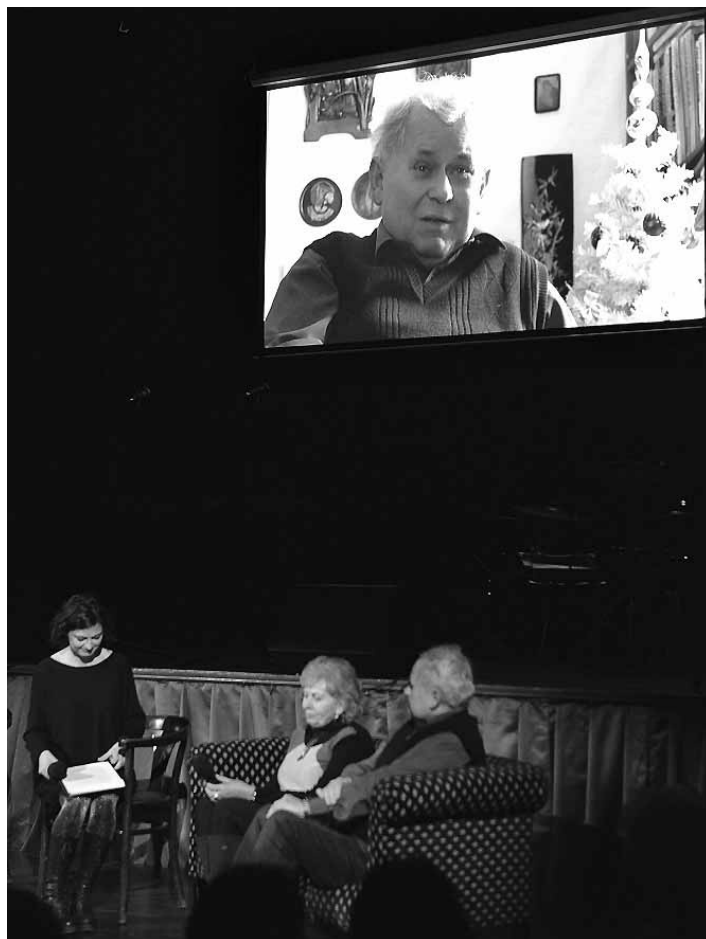

foto: Prezentácia rodinného striebra, zdroj: L. Lužina

Irena /44/ Program slávnostného otvorenia bol príjemný a pútavý. Oceňujem profesionálny, srdečný výkon moderátorky Lujzy Garajovej-Schramekovej. Veľmi milým prvkom bolo fotenie jednotlivých skupín a príbe-

hov na historickom fotoaparáte pánom Ladzianskym. Prajem mestu kultúry, aby sa naozaj podarilo to, čo bolo v deň otvorenia vyslovené: divadlom, filmom, výstavami, koncertami a výstupmi z workshopov umelecky povýšiť

tieto stáby obyčajné štiavnické osudy a príbehy na ešte novú kvalitu. Verím, že to bude prínosné, aby sme si cez poznanie histórie viac vážili seba navzájom. Silvia /49/ Nevie, či nájdem slová, ale "padla mi sánka" to asi vyjadruje najlepšie. Profesionálny, ale zároveň veľmi ľudský, priateľský program. Čistá radosť!!

Jana /44/ Sobotný program bol kultivovaný, vtipný, adresný, nevťeravo osobný a štiavnický. Bola som dojatá a potešená.

Anna /68/ Je to skvelé a teším sa na kultúrne podujatia v roku 2019 v Banskej Štiavnici.

3. Aké ste mali dojmy a pocity z bubenického koncertu?

Irena /44/ Z ich výstupu som mala veľmi dobrý pocit, lebo som ich v ZUŠ počula a vnímala, ako sa s pánom Portellom rýchlo zohrali, skamarátili a za jedno popoludnie a jeden ďalší deň dokázali nacvičiť takú skvelú bubenícku zostavu.

Oľga /68/ Skvelé! Prvé, čo mi napadlo pri bubnovaní, boli indiáni, ktorí bubnovaním vyvolávali duše svojich mŕtvych predkov. Aké symbolické! Možno aj v sobotu bubny vyvolávali duše Štiavničanov, ktorí tu žili v časoch najväčšej slávy nášho mesta – či to už boli ťažko pracujúci baníci, bohatí waldburgeri, vedci, profesori a študenti Baníckej akadémie i evanjelického lýcea, → 3

Eddy Portella: Dejiny rytmu

V dňoch 18. – 19.1 sa v rámci projektu „Hudba robí človeka“ uskutočnil bubenícky workshop a koncert pod vedením Eddyho Portellu. Pri tejto príležitosti sme pánovi Portellovi položili niekoľko otázok, aby sme sa bližšie priblížili ku porozumeniu jeho cesty a poslania, ktoré odovzdáva druhým aj prostredníctvom takýchto workshopov.

Prečo práve Dejiny rytmu? Myslíš si, že rytmus hýbe dejinami hudby?

Áno, hýbe. Ako sa hovorí v múdrej knihe, na počiatku bolo slovo, a zvuk a rytmus bol súčasťou komunikácie. Hudba, zvuky, rytmus boli teda už na počiatku. Ako plynú dejiny v hodinách, dňoch, storočiach, plynie podobne aj hudba, v dobách, takto. My sme práve na toto nadviazali v našom workshope. Rytmus je vlastne to, čo sa konštantne v hudbe opakuje. Je to akoby tá pomyselná cesta rytmov z Afriky až ku rytmom Latinskej Ameriky.

foto: Rytmus - z workshopu, zdroj: L. Lužina

Čo nám Európanom rôzneho veku, ktorí nemáme až taký kontakt s týmito pôvodnými rytmiami môže priniesť prežívanie tejto cesty?

Až tak vzdialení tej Afrike zasa nie sme, veď sa hovorí, že odtiaľ ako ľudia pochádzame. Keď sa povie bubon, rytmus, každý si to spojí s Afrikou, Afričanmi, s tou energiou, ktorú v svojom prejave

vydávajú. Z toho sme vychádzali. Je to jednoduchšie najmä pre chápanie detí. Nadviazali sme na to úvahou aj o migrácii celého sveta. Ako pekný príklad môže poslúžiť bohatá kultúra, ktorá vznikla v Latinskej Amerike, kam sa prisťahovali ľudia z Ázie, z Afriky, zo Španielska, vmiesili sa tam k miestnym indiánom. Vznikli tak krásne rytmy, vlastná, nová kultúra, ktorá spojila ľudí. To isté vlastne čaká aj Európu. Prostredníctvom toho, čo sme tu ilustrovali, sme sa dostali k bubnom.

Bicie nástroje sú tvojou srdcovou záležitosťou. Oslovujú bicie nástroje aj mladých?

Určite áno, najmä tieto ansámble, alebo takto orientované skupinky. V bubnovaní je prirodzený spôsob, ako sa dostať ku muzikalite, lebo bubny sú také, že deti môžu po nich udierať a môžu tak vybiť svoju energiu. Ony potom vlastne prenášajú energiu bubna od praveku, kde boli používané na

foto: Sústreďenie - z workshopu, zdroj: L. Lužina

paralela k tvrdeniu, že šaty robia človeka? Čo pre Teba znamená výrok, že hudba robí človeka?

Je dobré pestovať hudobný vkus a pozitívny vzťah ku hudbe už v mladom veku. Deti vnímajú, že na to, aby dokázali zahrať peknú hudbu, musia na sebe dlhšie pracovať. Nie je to ľahká cesta, ale výsledok stojí za to, ale nie je to tak u každého. Tým, že to deti skúšajú a nepoddajú sa, sú takto vychovávané k tomu, že vedú oceňovať akúkoľvek snahu byť v niečom dobrí, a nielen v hudbe. Formujú sa u nich aj iné kultúrne hodnoty, stávajú sa konzumentmi kvalitných vecí, čo je v živote dôležité. Hudba týmto spôsobom vedie ku konzumácii umenia všeobecne. To sa odzrkadľuje aj v ich ďalšom osobnom živote, môžu sa tak lepšie zorientovať, aby si vedeli vybrať a nájsť svoju cestu. Zároveň ale vedú, že to nie je len tak, že bez vynaloženej energie to nepôjde.

Ako dokážeš za taký krátky čas a s toľkými deťmi vytvoriť hudobný výkon? Máš na to nejaký recept?

Určite existuje, ale väčšinou je to založené na empatii, trpezlivosti a vôle nevzdávať sa. Ono to vždy trochu trvá. Je preto dobré, keď je na prípravu a realizáciu workshopu k dispozícii viac času. Už aj tá prvá polhodina je vlastne na to, aby sa lektor s ansáblom dal dokopy. Existujú samozrejme aj pra-

vidlá, vyplývajúce zo skúseností. V každom prípade to vyžaduje veľa energie. Veľa tiež záleží aj na tom, aké tie deti sú, ako sa s nimi pracovalo, aké majú osobné skúsenosti. Napríklad tu v B. Štiavnicí sú zvyknuté navštevovať rôzne krúžky, tak sa s nimi pracuje perfektne. Už majú hudobnú skúsenosť, hoci to nie je podmienka. Postačí keď vedú, že majú dávať pozor a niekoho rešpektovať. Vtedy sa výborne pracuje a potom to nie je až také ťažké. Tu v Štiavnicí to takto zažívam.

Máš niečo, čo by si rád povedal záverom?

Celé to komunitné dianie, ako to tu funguje, ma hlboko zasiahlo. Tie deti mi veľmi veľa dali a myslím, že to bolo určite vzájomné. Všetci sme si odniesli veľa zážitkov. Dopadlo to podľa mňa fantasticky a myslím, že nám bude ešte trvať nejaký čas, aby sme to spracovali, ale určite sa budeme chcieť ku sebe vrátiť a posunúť to ďalej.

Na dojmy z workshopu sme sa opýtali aj detí.

Ján /12 rokov/, klavirista: Ešte som nebol na takomto workshope. Páčila sa mi možnosť zahrať si na týchto bubnoch, hral som na tom najväčšom a keby bola možnosť určite by som sa chcel v bubnovaní zdokonaľiť.

Michaela /15 rokov/, basgitaristka: Na workshope som prvýkrát.

Stovky Štiavničianov v jednej "obývačke"

← 1 aby sa popreháňali nad mestom a uvideli, aká je Banská Štiavnica v 21. storočí, akí sme my, súčasní Štiavničania – rodení i nerodení, ako zveľaďujeme a chránime hmotné i duchovné bohatstvo, ktoré nám oni zanechali.

Mária /69/ Bubeníci boli milúčkí, tisli sa mi do očí slzičky. Bolo radosť pozorovať, s akou energiou bubnujú. Treba pochváliť ich dirigenta, lebo on ich vyprovokoval k takému výkonu.

Jednu otázku sme položili aj vybraným hlavným aktérom a účastníkom podujatia.

Pani Mikitková, ako vznikol námet na podujatie a čo bolo pre vás najdôležitejšie pri tvorbe scenára a réžie podujatia?

Najdôležitejšie i najťažšie pre nás ako tvorcov bolo nájsť dramaturgicko-režijný kľúč, ktorým by sme Štiavničanom priblížili myšlienku celého projektu. Hľadali sme spôsob, ako ukázať, že miestni ľudia budú po celý rok Mesta kultúry 2019 zdrojom námetov pre prácu umelcov. Preto sme vyzvali lídrov jednotlivých mestských komunít (baníkov, pletárov, študentov, ale aj rómov, služby, a pod.), aby hľadali svoje rodinné striebro a prišli nám ich verejne predstaviť. Napadol nám princíp burzy, akurát naopak. Aby v hlavných úlohách boli Štiavničania, ktorí predávajú svoje poklady a umelci od nich „nakupujú“. Na kultúrnej burze sa tak diváci programu Rodinné striebro mohli dozvedieť, ako sa aj ich príbeh, miesto či osobnosť môže pre-taviť do umenia, na ktoré sa neskôr, veríme, prídu pozrieť. Chceli sme pripraviť večer, počas ktorého by sa miestni aj umelci cítili ako jedna rodina doma v obývačke.

Jana Mikitková, režisérka a dramaturgička, Ansámbl nepravidelného divadla n.o..

Pani Schrameková, ako sa Vám dnes moderovalo?

Priznávam sa, že som celý deň pociťovala trému. Robila som rozhovory s mnohými výnimočnými

ľuďmi a nechcela som nič pokaziť. Pri prvých rytmoch deciek z bubeníckeho workshopu pod vedením Edyho Portellu tréma opadla a ja som si začala vychutnávať uvoľnenú atmosféru, ktorá na Trojičnom vznikla. Osobne som zažila so Štiavničankami veľmi pekný večer.

Lujza Garajová-Schrameková, herečka, stand-up komička a speváčka.

Pani Laučiková, ako ste to celé vnímali vy?

Vedeli sme, že Štiavnica ukrýva desiatky zaujímavých osudov, silných osobností a vzácných komunít, s ktorých príbehmi sa bude dať umelecky pracovať, a podujatie naozaj ponúklo bohatý, vrstevnatý obraz tohto rodinného striebra. Čo ma úprimne zaskočilo, bola všeobecná prajnosť, nadšenie a prežívanie výnimočnosti chvíle medzi divákmi aj účinkujúcimi, pričom diváci a účinkujúci boli vlastne jedno, boli to Štiavničania. Akoby duch komunity, o ktorom počujeme z čias Plety či Tabačky, mostom ponad desaťročia nanovo ožil medzi súčasníkmi. Myslím, že sme videli zárodok „novej identity“ a pre mňa bude ctou s ňou/pre ňu pracovať.

Ivana Laučiková, režisérka animovaných filmov, producentka, pedagogička na FTF VŠMU.

Pani Monika, ako ste sa s Paradájom Pikčr cítili v dnešnom programe?

Cítili sme sa tu veľmi fajn. Opäť sme sa mohli stretnúť s ľuďmi, ktorých máme radi a dúfam, že sa nám podarilo rozosmiať nielen Štiavničanku, ale aj cezpoľných.

Monika Maňkovská – šéfká Paradájom Pikčr.

Bolo vás oveľa viac, čo ste nám porozprávali svoje pocity a dojmy z prežitého. Vzhľadom k rozsahu prílohy uvádzame len niektoré. Všetky získané odpovede budú uverejnené na www.almazistiavnica.sk.

Ďakujeme za rozhovor, Hilbert.

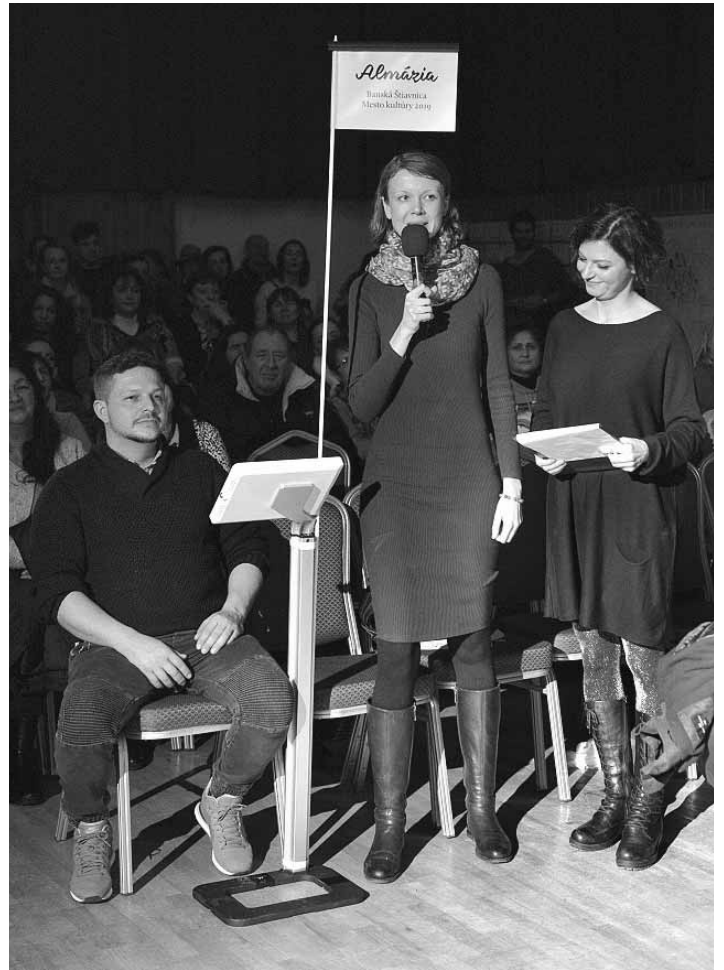

foto: Kultúrna burza, zdroj: L. Lužina

Kollár XXL

Pozvánka na detský maliarsky ateliér v galérii.

Šesť štvročlenných tímov detí a pedagógov z regionálnych základných škôl. Šesť originálnych diel maliara Jozefa Kollára /1899 – 1982/. Maliarska tvorivá dielňa, na ktorej deti vytvoria veľkoformátové verzie Kollárových obrazov. Nebude to súťaž, bude to výzva, tvorivé stretnutie talentovaných detí. Diela, ktoré vzniknú, sa stanú súčasťou galérie na Základnej škole Jozefa Kollára na Drieňovej. V rámci projektu Mesto kultúry 2019 sa na drieňovskej škole formuje „Detaško galérie“. Podujatie „Kollár XXL“

je prvé zo série edukačno – tvorivých podujatí, ktoré sa budú počas projektu realizovať.

Ateliér „Kollár XXL“ štartuje 7.2.2019 o 8.30 hod. v Galérii Jozefa Kollára v Banskej Štiavnici, na Námestí sv. Trojice 8.

Na podujatie srdečne pozývame verejnosť. Príďte povzbudiť detských tvorcov. Budete prekvapení ich šikovnosťou, pohotovosťou a tvorivými schopnosťami. Hostia môžu udeliť cenu divákov jednému dielu.

Podujatie je súčasťou projektu Banská Štiavnica 2019: Renovácia identity, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Viac informácií: www.muzeumb.sk, galeria@muzeumb.sk

Eddy Portella: Dejiny rytmu

← 2 Na tomto workshope sa mi páči, že všetko ide tak postupne a na seba pekne nadväzuje, všetko je pekne usporiadané, pán Portella nás pekne vedie. Každý má svoj bubon a ja som hrala na tom najväčšom, každý hrá to svoje, to sa mi páči. Aj som sa divila, že mi to celkom išlo, bolo to pre mňa nové.

Laura /15 rokov/, bicie: Toto je moja prvá skúsenosť s workshopom. Dozvedeli sme sa zaujímavé veci a súvislosti o rytme, o tom ako sa rytmus šíril z Afriky, cez Brazíliu a prišiel takto až k nám. Na bubnoch ma to začína baviť.

Anetka /9/, klaviristika: Som tu prvýkrát. Vyskúšala som si rôzne bubny, ale najradšej mám

malý bubon. Chcela by som ešte prísť na takýto workshop.

Viktória /11/, bicie: Takýto workshop som ešte nezažila. Najviac sa mi páči hra na veľké bubny, také u nás nemáme. Ak sa bude

dať, určite prídem aj nabudúce.

Sebastián /14/. U pána Jara hrám na basgitaru, ale tu hrám na bubne. Prvýkrát som tu takto. Najviac sa mi páčilo, že nás pán Portella naučil za jeden deň to, čo sa druhí učia aj dva týždne. Hral som na najväčšom bubne. Učil nás to dobre, postupne. Rád prídem aj nabudúce.

Vojto /9/. U pána Jara hrám na bicie. Je to môj prvý workshop. Užil som si to na bubnoch, na kaše, tak sa ten bubon volá. Naučil nás veľa vecí.

Za rozhovory ďakujeme a tešíme sa na pokračovanie tohto príbehu. Pastorková, Hilbert.

Kalendár podujatí

Kollár XXL

štvrtok 7.2 o 8:30

Galéria Jozefa Kollára, Nám. sv. Trojice 8

Detský maliarsky ateliér v galérii.

Ako na čítanie a čitateľskú gramotnosť

piatok 8.2 a 22.2 od 12:30 do 17:00

ZŠ Bakomi, A. Gwerkovej - Gollnerovej 6

Workshop pre učiteľov základných škôl

Ex-trémisti /tvorba scenára/

sobota 9., 10., 16., 17.2 od 10:00 do 18:00

Rubigall, Nám. sv. Trojice 3

Tvorivé stretnutie profesionálov z Ansámblu nepravidelného divadla so študentmi banskoštiavnického gymnázia, počas ktorého vznikne pôvodný autorský scenár k divadelnému predstaveniu Ex – trémisti, ktoré bude uvedené v druhej polovici roka 2019.

Neprebudený

sobota 16.2 o 18:00

Kino Akademik, Nám. sv. Trojice 1

Voľné spracovanie na motívy rovnomennej poviedky Martina Kukučína. Tragický, človečinou a jemným humorom presvietenný príbeh zalúbeného husiara Ondráša Machulu, ktorý sa pre svoju duševnú nezrelosť nevie ubrániť nástrahám sveta. V lete 2013 sa s touto inscenáciou súbor úspešne zúčastnil festivalu AITA/IATA v Monaku.

Čítanie s radosťou

/Ako na čítanie a čitateľskú gramotnosť/

Pozývame všetkých učiteľov základných škôl, primárne učiteľov slovenčiny, na workshop T. Hujdiča alias p. Mrkvičku, ktorý cez dramatizované čítania a predstavovanie kníh inšpiruje deti na školách k čítaniu. Budeme sa zaoberať otázkami: Ako inšpirovať žiakov, aby sa stali celoživotnými čitateľmi? a Ako kvalitne pracovať s textom na hodinách? Súčasťou seminára budú modelové hodiny a ich analýza. Teoretické vstupy sú zamerané na poznanie čitateľských zručností, spôsoby ich rozvíjania a na inšpirácie k podpore záujmu o čítanie. Prvé stretnutia máme naplánované na 8. a 22. 2..

1. Prečo je dôležité, aby sme v deťoch pestovali vzťah k literatúre?

Literatúra je skvelý nástroj, pomocou ktorého vieme zažívať príbehy, skúsenosti a zážitky niekoho druhého. Ako ináč bezpečne zažiť na vlastnej koži vietor v plachtách pirátskej lode, prežiť smrteľnú chorobu či pocítiť potreby robotníka z 19. storočia? Je dôležité naučiť deti vnímať potreby druhých a byť tolerantný.

2. Ako sa vám to podarilo v prípade vašich vlastných detí?

Moje deti navštevujú školu Bakomi, kde je na potrebu pochope-

nia čítaného textu kladený veľký dôraz. Dokonca k tomu vyvinuli vlastný šlabikár. Zo začiatku nečítali plynulo ani rýchlo, ale vždy chápali, čo sa v texte píše. A to je to podstatné, čo by sa mali deti v škole naučiť. Moje deti kvôli obrovskému množstvu kníh okolo nich k nim mali skôr dešpekt, ale práve škola im pomohla nájsť krásu literatúry.

V prípade záujmu bližšie informácie na info@antikvariatick.sk. Podujatie je súčasťou projektu Banská Štiavnica 2019: Renovácia identity, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Tomáš Lazar

Almázia

Špeciálna príloha Štiavnických novín.

Redakčná rada: Hubert Hilbert, Alica Hrnčiríková, Daniel Harvan.

Návrh designu: I. Palečková. Vydavateľ: Mesto Banská Štiavnica. Samostatne nepredajné.

Hlavný partner
projektu

Tento projekt bol podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia. Príloha reprezentuje výlučne názor autorov a fond nezodpovedá za obsah publikácie. Príloha je súčasťou projektu Banská Štiavnica 2019: Renovácia identity, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia"